ÖMER SEYFEDDİN

Seçme Hikâyeler

II

Yayına Hazırlayan

N. Ziya Bakırcıoğlu

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 591
EDEBÎ ESERLER: 264

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-975-437-507-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2005
11. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ÇINAR MATBAACILIK VE YAY. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No:34 K:5
Bağcılar / İSTANBUL Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika No: 45103

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İçindekiler

Başını Vermeyen Şehit/ 7

•

Kütük/ 19

•

Vire/ 31

•

Forsa/ 45

•

Pembe İncili Kaftan/ 51

•

Ferman/ 65

•

Primo Türk Çocuğu Nasıl Doğdu/ 80

•

Bomba/ 112

•

Aleko/ 135

Başını Vermeyen Şehit

YARIN arifeydi. Öbür günkü bayram için hazırlanan beyaz kurbanlar, küçük Grijgal palangasının etrafında otluyorlardı. Karşıda... Yarım mil ötede Toygun Paşa'nın son muhasarasından çılgın kışın hiddeti sayesinde kurtulan Zigetvar kalesi, sönmüş bir yanardağ gibi, simsiyah duruyordu. Hava bozuktu. Ufku, küflü demir renginde, ağır bulut yığınları eziyor... Sürü sürü geçen kargalar tam hisarın üstünden uçarken sanki gizli bir kara haber götürüyorlarmış gibi, acı acı bağırıyorlardı. Palanga kapısının sağındaki beden siperinde sahipsiz bir gölge kadar sakin duran Kuru Kadı yavaşça kımıldadı; ikindidenberi rutubetli rüzgârın altında düşünüyor, uzakta, belirsiz sisler içinde süzülen kurşunî kulelere bakıyordu. Bunların hepsi Türkler'in elindeydi. Yalnız şu Zigetvar...

Yıkılmaz bir ölüm seddi hâlinde "Kızılelma" yolunu kapatıyordu. Sanki bu uğursuz kargalar hep onun mazgallarından taşıyor, anlaşılmaz bir lisânın çirkin küfürlerine benzeyen sesleriyle her tarafı gürültüye boğuyorlardı. Kuru Kadı içini çekti. Sonra "Ah.." dedi. İncecik, sinirli boynunun üstünde bir taş topuz gibi duran çıkık alınlı, iri kafasını salladı. Yeşil sarığını arkaya itti. Islak gözlerini oğuşturdu. Şimdiye kadar, asker olmadığı halde, her muharebeye girmişti. Birkaç bin yeniçeriyle dört beş topu olsa... bir gece içinde şu kaleyi alıvermek

Kütük

ALACAKARANLIK içinde sivri, siyah bir kayanın müphem hayâli gibi yükselen Şalgo burcu uyanıktı. Vakit vakit inlettiği trampete, boru seslerini akşamın hafif rüzgârı, derin bir uğultu hâlinde, her tarafa yayıyor... kederli bağırışmalariyle ölümü hatırlatan küfürbaz karga sürüleri, bulutlu havanın donuk hüznünü daha beter artırıyordu. Mor dağlar gittikçe koyulaşıyordu. Yamaçlardaki dağınık gölgeler, kuşsuz ormanlar, hıçkıran dereler, kaçan yollar, ıssız korular, sanki korkunç bir fırtınanın gürlemesini bekliyorlardı.

Burcun tepesinde, beyazlı siyahlı bir bayrak, can çekişen bir kartal ıstırabiyle, kıvranıyordu.

İkibin kişilik muhasara ordusunun çadırları, kaleye giren geniş yolun sağındaki büyük dişbudak ağaçlarının etrafına kurulmuştu. Yerlere kazıklanmış kır atlar, yabancı korkular duyuyorlar gibi, sık sık başlarını kaldırarak kişniyorlar, tırnaklariyle kazmağa çalıştıkları toprakların nemli çimenlerini otluyorlardı. Dallarda kırmızı çullar, sırmalı eğerler asılı duruyordu. Cemâatle kılınmış akşam namazından dağılan askerler, çadırların arasından gürültü ile geçiyorlardı. Kısa emirler, çağırılan isimler, bir kahkaha, bir söz... başlayacak sükûnu bozuyor, atların yanında itişen birkaç gencin şen nâraları duyuluyordu. Çifte direkli yeşil çadırın kapısı önüne serilmiş büyük bir kaplan postu üzerinde kehribar çubuğunu fosur fosur çeken koca bıyıklı, iri vücutlu, ateş nazarlı şâir kumandan, gözlerini,

Vire[1]

İKİ SENEDİR Goça taraflarını alan, talan eden on altıbin kişilik Türk ordusundan şimdi, bu kalede yâdigâr gibi, yüzelli asker kalmıştı. Onlar da işte iki yazdır pâdişâhın gelmesini bekliyorlardı. Mutlaka alınacak olan "Kızılelma"nın yolu buradandı. Sonbahar başında bir gece Hamza Bey'in ulaklarından bir genç gelmişti. Ondan pâdişâhın Acemistan hududunda olduğunu öğrendiler. Vâkıa cephaneleri çoktu, silâhları mükemmeldi. Lâkin ancak daha üç dört aylık erzakları vardı. Ne yapacaklardı? "Tata"ya giden geçitler kapalıydı. Etrafta her nevi kuşlar uçuşuyor.. ama, hiçbir kervan geçmiyordu.

* * *

Yüksek burcun demir saçaklı küçük penceresinden ufukları ormanlarla, dağlarla çevrilmiş ıssız vâdiye dalgın dalgın bakan Barhan Bey:

- Allah kerim...

Diye başını salladı. Böyle sabahleyin erkenden karşısına dikilen, ihtiyar sipahi zâbiti Mahmud Ağa, çok endişede idi. Daha erzak bitmeden Adelsberg, Riskinç, yahut Breg kasabalarına bir akın yapılmasını teklif ediyordu:

- "Grobing" çok zengindir. Ah, orasını vurabilsek...

Dedi.

---

[1] *vire*: bir kalenin anlaşma yoluyla teslim edilmesi

Forsa[1]

AKDENİZ'in esâtir[2] yuvası nihâyetsiz ufuklarına bakan küçük tepe, mini mini bir çiçek ormanı gibiydi, ince, uzun dallı badem ağaçlarının alaca gölgeleri sahile inen keçi yoluna düşüyor, ilkbaharın tatlı rüzgârlarıyle sarhoş olan martılar, çılgın nâralarla havayı çınlatıyorlardı. Badem bahçesinin yanı geniş bir bağdı. Beyaz taşlardan yapılmış kısa bir duvarın ötesindeki zeytinlik, tâ vâdiye kadar iniyordu. Bağın ortasındaki vîrân kulübenin kapısız medhalinden bir ihtiyar çıktı. Saçı, sakalı bembeyazdı. Kanburunu düzeltmek istiyormuş gibi gerindi. Elleri, ayakları titriyordu. Gök kadar boş, gök kadar sakin duran denize baktı, baktı.

- Hayırdır inşallah!

Dedi. Duvarın dibindeki taş yığınlarına çöktü. Başını iki ellerinin arasına aldı. Sırtında yırtık bir çuval vardı. Çıplak ayakları topraktan yoğurulmuş sanılacaktı. Zayıf kolları kirli tunç rengindeydi. Tekrar başını kaldırdı. Gökle denizin birleştiği dumandan çizgiye dikkatle baktı. Fakat görünürde birşey yoktu.

* * *

Bu, her gece uykusunda kendini kurtarmak için bir-

---

1 *forsa*: yelkenli gemilerde kürek çekmeye mahkûm edilmiş savaş esiri

2 *esâtir*: efsane

Pembe İncili Kaftan

BÜYÜK kubbeli serin divan, bugün daha sâkin, daha gölgeliydi. Pencerelerinden süzülen mavi, mor, sincabî bahar ziyâları, çinilerinin yeşil derinliklerinde birikiyor, koyulaşıyordu. Yüksek ipek şiltelere diz çökmüş yorgun vezirler, önlerindeki halının renkli nakışlarına bakıyorlar, uzun beyaz sakalını zayıf eliyle tutan ihtiyar sadrâzamın sönük gözleri, gayet uzak, gayet karanlık şeyler düşünüyor gibi, mevcud olmayan noktalara dalıyordu.

- Cesur bir adam lâzım, paşalar.. dedi, biz onun sırmalara, altınlara, elmaslara garkederek gönderdiği elçisine, pâdişâhımızın elini öptürmedik; ancak dizini öpmesine müsâade ettik. Şüphesiz o da mukabele[1] etmeğe kalkacak.

- Şüphesiz.

- Hiç şüphesiz.

- Mutlaka...

Kubbealtı vezirlerinin tamâmiyle kendi fikrinde olduğunu anlayan sadrâzam düşündüğünü daha açık söyledi:

- O halde bizden elçi gidecek adamın çok cesur olması lâzım! Öyle bir adam ki, ölümden korkmasın. Devletin şânına dokunacak hareketlere karşı koysun. Ölüm korkusu ile, uğrayacağı hakaretlere boyun eğmesin...

- Evet!

---

[1] *mukabele etmek*: karşılık vermek

Ferman

Sanki bir tûfandı. Gök delinmiş gibi fasılasız yağmurlar yağıyor ve bütün ordu Semlin'e doğru sel, çamur, sis ve bora içinde ilerliyordu. Belgrat, Şabaç yolu çökmüştü. Karanlık ormanlara, sarp yokuşlara, uçurumlu dağlara alışkan olmayan nakliye develeri, yedekçileriyle beraber kaybolmuşlardı. Zâbitler bağırıyor, boru sesleri işitiliyor, atlar kişniyordu. Hattâ pâdişâhın otağı bile meydanda yoktu. Bu kısa yol, üç gündür bitip tükenemiyordu.

Konak yerine yalnız sadrâzamın çadırı kurulabilmişti.. Pâdişâh, gerdûnesinin[1] penceresinden kendi otağını görmeyince, etrafındaki ıslanmış, allı, yeşilli, sırmalı esvâblariyle, gözleri kamaştıran iri ve çevik muhafızlarına:

- Daha durmayacak mıyız?

Dedi.

- …

Hiç kimse cevap vermedi. Herkes önüne bakıyor ve şakır şakır yağmur yağıyordu. İhtiyar pâdişâh hasta idi. Fakat ayaklarındaki nikris sızılarını duymuyor, Kurban Bayramı namazını Semlin'de kılmayı düşünüyordu. Artık eskisi gibi ata binemiyor, hattâ vezirleriyle istişâre[2] için bile gerdûnesinden çıkamıyordu.

---

1 *gerdûne*: araba

2 *istişâre*: konuşup, görüşme

Primo Türk Çocuğu Nasıl Doğdu

"Vatan, ne Türkiye'dir Türklere, ne Türkistan,
Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir: Turan''

Bu serin ve karanlık Eylül gecesinin yıldızsız semâsı altında me'yus[1] ve mustarip Selanik, sanki gündüzki nümâyişlerden[2], heyecanlardan, gürültülerden yorulmuş gibi, baygın ve sakin uyuyordu.

Rıhtım tenhâ idi... Olimpos Palas'ın, Kristal'in, Splandit Palas'ın, diğer küçük gazinoların lâmbaları çoktan sönmüştü. Katolik kilisesinin hâkim ve müstevlî[3] çanı saat üçü vuruyor, hiddetli bir âhenkle bâzı yavaşlayarak, bâzı coşarak devam eden harîs[4] tanîni[5] karanlıklara yayılıyor, altınlı iktisat ve menfaat rü'yâları gören müsterih yahudi mahallelerinin üzerinde dalgalanıyor, sonra tâ yukarılara, mert ve sessiz Türk mahallesinin sık ve geniş çatılarına doğru yükseliyordu. Kenara çarpan siyah köpüklü deniz, havagazlarının donuk ziyâlarından uçan ölüm renginde tenevvürlerin[6] içinde, keder ve elem sadâları çıkararak ağlıyor, sanki bu nihayeti görünmeyen, bu, sabahın açık ve

---

1 *me'yus:* kederli
2 *nümâyiş:* gösteri hareketleri
3 *müstevlî*: istilacı
4 *harîs*: hırslı
5 *tanîn*: ses, çınlama
6 *tenevvür*: ışıklı

Bomba

Duvarları ve tavanı uzun bir kışın isleriyle kararmış bu yer odasında mahpus gibi duran bodur ve çirkin ocak, içindeki odunları sanki hiddetle yakıyor, bir an evvel yutmağa çalışıyordu. Hızla tutuşarak uzanan ve sönen alevler, mandolinle heyecanlı sosyalist marşını çalan genç Boris'i, karşısında ezelî ve nihayet bulmaz millî çorabını ören güzel karısı Magda'yı hafif ve akıcı bir kırmızıya boyuyor, bütün odayı kaplayan büyük ve kötürüm gölgelerini titretiyordu. Dışarıda vahşî ve soğuk bir şubat gecesi vardı. Kudurmuş bir rüzgâr küçük pencerenin örtülmüş, kapaklarına çarpıyordu. Ortadaki kalın ayaklı kaba ve iri masanın etrafında, yine kaba ve biçimsiz sandalyeler duruyor, çalınan mandolinin keskin sesini dinler gibi uyukluyorlardı. Ocağın üstündeki harap ve ihtiyar saat gece yarısının geçmiş olduğunu gösteriyordu. Boris mandolinini duvara dayadı. Ayağa kalktı. Birden tavanı kaplayan gölgesiyle gerindi. Magda serî tığlarının ucundan güzel gözlerini kaldırdı:

- Uykun mu geldi?

Genç ve iri Boris gerinmesinde devam ederek cevap verdi:

- Hayır, hiç uykum yok...

Ve tekrar oturarak ilâve etti:

- Bilmem niçin, içimde bu gece bir sıkıntı var.

Aleko

Küçük Ali, yorgun uykusundan uyanınca kalktı. Gece yattığı tozlu fundalıklardan çıktı. Ilık, parlak bir güneş her tarafı ısıtıyordu. Bulutsuz hava bembeyazdı. Çalıların üstünde kuşlar cıvıldayarak uçuşuyordu. Kalktı. Bir av arıyormuş gibi tereddütlü adımlarla bodur böğürtlen dallarını hışırdatarak şoseye indi. Bir ileri, bir geri baktı. Her taraf tenhâ idi. Uzun, kıvırcık kirpikli iri siyah gözlerini yırtık çarıklarına dikti. Düşündü. Sırtındaki tozlu deri torbada yarım ekmekle bir sovandan başka bir şeysi yoktu. Altı aydır Gelibolu'da, bir Rum fırıncının yanında çalışıyordu. Birkaç gün evvel hükümet, ''muharebe olacak" diye ustasını diğer hıristiyanlarla Anadolu'ya geçirmişti. Gelibolu'da akrabası filân yoktu. Barınacak bir yer bulamadı. Köyüne dönmüştü, ama köyünde de kimseyi bulamamıştı. Evler kapanmış, ahırlar boşalmış, küçük cami meydanı at, araba, asker, çadır dolmuştu. "Buralarda muharebe olacak, devlet ahâliyi geri çekti." diyorlardı. Küçük Ali, işte köyünün geri çekilen ahâlisini, anasını, ihtiyar babasını bulmak için iki gündür yürüyordu. Gece açıkta yatmak, gündüz güneşin altında yürümek onu zayıflatmıştı. Zaten esmer olan yüzü şimdi daha siyahtı. Karnı öyle açtı ki! "Ne olur, ne olmaz" diye dün gece yemeyip sakladığı ekmek parçasını torbadan çıkardı. Şosenin kenarına çöktü. Kocaman bir altın parçasına bakıyormuş gibi bu kaba mısır ekmeğini evirdi, çevirdi, ucundan ısırdı.